

Protocol Leerlingenvervoer en Veiligheid Openbare basisschool Hartenaas

---

Grave

Inleiding

Openbare basisschool Hartenaas verklaart het voorliggende protocol van toepassing op het door de school georganiseerde groepsvervoer van leerlingen van en naar school en naar andere bestemmingen in het kader van schoolactiviteiten.

Met dit protocol wordt beoogd voorschriften te geven aan het personeel, ouders c.q. vrijwilligers en andere partijen die het leerlingenvervoer verzorgen, met als doel daarmee de (verkeers)veiligheid van leerlingen zoveel mogelijk te waarborgen.

Wettelijke regels die van toepassing zijn op leerlingenvervoer, zoals omschreven in de weg en verkeerswet, de Wet Personenvervoer en de Regeling Zitplaatsverdeling Bussen en Auto's (ingegaan op 1 september 2002 en de nieuwe [Nederlandse regels](#) voor veilig vervoer van kinderen in de auto) vinden hun weerslag in dit protocol.

Directie
Obs Hartenaas

Inhoud	pagina
Inleiding	2
1. Definities	4
2. Algemeen	4
3. Voorschriften per vervoermiddel	4
3.1 Per auto	
3.1.1 Verkeersregels	
3.1.2 Route	
3.1.3 Aantal te vervoeren personen	
3.1.4 Plaats van de te vervoeren leerlingen	
3.1.5 Autogordels	
3.1.6 Kinderslot	
3.1.7 In- en uitstappen	
3.1.8 Verzekering	
3.1.9 Rijbewijs	
3.1.10 Begeleiding van kinderen	
3.2 Per touringcar	
3.3 Per openbaar vervoer	
3.4 Per fiets	
3.5 Te voet op excursie	
4. Verzekering	10
5. Naleving van dit protocol	10
Bijlage 1	11

1. Definities

In dit protocol wordt verstaan onder:

- a. Leerlingenvervoer: het door de school georganiseerd groepsvervoer van leerlingen, bijvoorbeeld in het kader van schoolreis, excursies, theater- en concertbezoeken etc. Hieronder wordt uitdrukkelijk niet verstaan het vervoer van de eigen kinderen door de ouders van en naar school.

2. Algemeen

- a. De coördinator: Met de coördinator wordt bedoeld de directie van basisschool Hartenaas.
- a.1. De coördinator draagt zorg voor het bekendmaken van dit protocol aan de betrokken partijen.
- a.2. De coördinator ziet erop toe dat de uitvoering van onderstaande voorschriften wordt nageleefd.
- a.3. De coördinator draagt er zorg voor dat dit protocol ter inzage is op de website van onze school.
- b. Ouders, of andere personen die optreden als begeleiders tijdens de schoolreis, volgen de aanwijzingen van de coördinator en leerkrachten op.
- c. Tijdens een reisje/excursie is de leerkracht verantwoordelijk voor naleving van het protocol door begeleiders.
- c.1. Bij calamiteiten zijn de leerkrachten verantwoordelijk voor het zoeken van een passende oplossing voor het probleem.
- d. Ouders zijn enkel als begeleiding aanwezig en zij volgen de aanwijzingen van de leerkrachten.
- e. Wanneer er gefietst wordt, dragen de voorste en de laatste een veiligheidsvestje. Alle leerlingen dragen een Hartenaasvestje.

3. Voorschriften per vervoermiddel

3.1 Per auto

De chauffeur neemt de volgende zaken in acht:

3.1.1 Verkeersregels

De chauffeur houdt zich aan de wettelijk vastgestelde verkeersregels. Bekeuringen gerelateerd aan (verkeers)overtredingen door de chauffeur kunnen niet worden verhaald op de school.

3.1.2 Route

Er wordt niet in colonne gereden aangezien dan de mogelijkheid bestaat dat voornamelijk op de auto die ervoor rijdt wordt gelet en minder op het totale verkeer. Beter is om gebruik

te maken van een navigatiesysteem of om een duidelijke routebeschrijving (met eventuele rustplaatsen) te overhandigen en toe te lichten. Of de leerkracht overlegt vooraf een route die door alle begeleiders wordt gevolgd. Eventueel worden er rustplaatsen afgesproken.

3.1.3 Aantal te vervoeren personen

Er worden niet meer kinderen in de auto vervoerd dan er autogordels aanwezig zijn. De kinderen mogen dus niet in de bagageruimte van de auto worden vervoerd.

3.1.4 Plaats van de te vervoeren leerlingen

Basisregel:

- a. Kinderen onder 1.35 meter mogen voorin zitten, mits ze op een zitverhoger zitten.
- b. Kinderen kleiner dan 1.35 meter moeten altijd in een passend en goedgekeurd kinderzitje worden vervoerd (volgens de R44-norm of volgens de i-Size norm).

Uitzondering vervoer in eigen auto

- Iedereen groter dan 1,35 meter mag voorin zitten.
- Als op de achterbank al twee autostoeltjes en/of zitverhogers in gebruik zijn en er geen plaats meer is voor een derde, dan mogen kinderen van 3 jaar en ouder op de achterbank de autogordel gebruiken. Het is daarbij niet toegestaan om de driepuntsgordel als heupgordel te gebruiken, door het schuine gedeelte achter de rug te laten lopen.
- Bij een bijzondere fysieke gesteldheid (denk aan gipsbroek) of bijzondere omstandigheden kan een vrijstelling bij het CBR worden aangevraagd.
- Als de passagiers in een rolstoel zit, mogen zij in hun rolstoel vervoerd worden.

Uitzondering vervoer in andere auto; anders dan de eigen (pleeg)ouder

Als kinderen incidenteel in andermans auto meerijden, dan mogen kinderen ouder dan 3 jaar zonder autostoeltje of zitverhogers vervoerd worden. In deze gevallen geldt:

- Kinderen mogen alleen achter in de auto in de gordels vervoerd worden.
- Kinderen mogen alleen over een beperkte afstand vervoerd worden, dus geen vakantiereis.
- Naar een uitwedstrijd van het sportteam is wel incidenteel, wekelijks naar de zwemles of kinderopvang is niet incidenteel.
- De aanwezige autostoeltjes en/of zitverhogers moeten wel gebruikt worden.

3.1.5 Autogordels

- a. De bestuurder van de auto let er op dat de kinderen de autogordels voor vertrek om doen en dat ze die tijdens het rijden niet afdoen.
- b. De driepuntsgordel als heupgordel gebruiken mag niet. De driepuntsgordels zijn hier niet voor gemaakt en bieden dan onvoldoende veiligheid.
- d. Voor vertrek controleert de verantwoordelijke leerkracht of het aantal leerlingen dat per auto wordt vervoerd aan de in artikel 3.1.5 genoemde geldende regels voldoet.
- e. Indien er te weinig geldige zitplaatsen voor de leerlingen beschikbaar zijn, neemt de verantwoordelijke leerkracht het besluit om geen vervoer te laten plaatsvinden!

3.1.6 Kinderslot

Indien aanwezig, wordt er gebruik gemaakt van kindersloten.

3.1.7 In- en uitstappen

De kinderen dienen op een veilige plaats in- en uit te stappen; aan de trottoirkant of, als er geen trottoir is, in de berm. Begeleiders dienen zelf eerst uit te stappen.

3.1.8 Verzekering

Er wordt van uit gegaan dat de rijdende ouder een deugdelijke W.A.-verzekering heeft.

3.1.9 Rijbewijs

Bestuurders moeten in het bezit zijn van een geldig Nederlands rijbewijs, en dit ook bij zich te hebben.

3.1.10 Begeleiding van kinderen

Per vervoerswijze wordt aangegeven hoe de verhouding kinderen ten opzichte van volwassenen is (hier kan ook worden verwezen naar artikel 3.2 tot en met 3.4). Hiervan kan – in overleg met de coördinator/leerkracht – worden afgeweken.

3.2 Per touringcar

- a. Het aantal te vervoeren personen met een touringcar is gekoppeld aan het aantal zitplaatsen. In een touringcar mogen niet meer leerlingen zitten dan er zitplaatsen voor volwassenen zijn. Het toegestane aantal passagiers staat vermeld op de vergunning die in de touringcar aanwezig moet zijn, en is bepaald door het aantal zitplaatsen.
- b. Bij vervoer per touringcar dient tenminste één begeleider per vijftientig leerlingen aanwezig te zijn.
- c. Bij voorkeur is er naast de chauffeur een begeleider aanwezig.
- d. Begeleiders dienen tijdens de schoolreis verspreid in de touringcar te zitten.
- e. Iedereen ouder dan 3 jaar, moet een eigen zitplaats hebben, zitplaatsen mogen niet gedeeld worden. In touringcars moeten kinderen ouder dan 3 jaar de gordel gebruiken.
- f. Er dient altijd minimaal één verantwoordelijke leerkracht mee te reizen per touringcar.
- g. De leerkracht controleert voor vertrek of aan bovenstaande is voldaan.
- h. Op locatie is voor leerlingen van groep 1 tot en met 4 het minimum aantal van één begeleider per acht leerlingen aanwezig.
- i. Op locatie is voor leerlingen van groep 5 tot en met 8 het minimum aantal van één begeleider per tien leerlingen aanwezig.

3.3 Per openbaar vervoer

Het vervoer per bus, tram of trein geschiedt volgens de volgende normering:

- a. Bij vervoer van leerlingen van de kleuterklassen dient tenminste één begeleider per vier leerlingen aanwezig te zijn.
- b. Bij vervoer van leerlingen van groep 1 tot en met 4 dient minimaal één begeleider per zes leerlingen aanwezig.
- c. Bij vervoer van leerlingen van groep 5 tot en met 8 dient minimaal één begeleider per acht leerlingen aanwezig.
- d. De leerkracht bepaalt vooraf het aantal noodzakelijke volwassen begeleiders.
- e. Het in- en uitstappen dient goed georganiseerd plaats te vinden. Daarover worden voor vertrek duidelijke afspraken gemaakt.

- f. Er dient altijd minimaal één verantwoordelijke leerkracht mee te reizen per bus, trein of tram.
- g. Als er te weinig begeleiders aanwezig zijn vindt de reis geen doorgang.

3.4 Per fiets

- a. Leerlingenvervoer per fiets vindt slechts plaats met leerlingen vanaf groep 6. De leerlingen van groep 1 tot en met 5 gaan niet als groep – of in kleine groepjes – fietsen.
- b. Er moet altijd minimaal één verantwoordelijke leerkracht mee reizen per fiets.
- c. Als er te weinig begeleiders aanwezig zijn, vindt de reis geen doorgang.

Afspraken vooraf

- De leerkrachten dragen er zorg voor dat onderstaande afspraken en gedragsregels bekend zijn bij henzelf, de begeleiders en de leerlingen.
- De begeleiders krijgen voorafgaand aan de fietstocht deze afspraken en gedragsregels schriftelijk overhandigd.
- Met de leerlingen worden deze afspraken in de klas doorgenomen, voorafgaand aan elke fietstocht.
- Ouders/verzorgers krijgen bij elke excursie het telefoonnummer van een contactpersoon.
- Iedere begeleider is in het bezit van een routebeschrijving.
- Indien nodig heeft de voorste begeleider een fluitje zodat er tijdig gewaarschuwd kan worden als er geremd moet worden.

Afspraken en gedragsregels fietsen in groepen

- Rood en Oranje betekent stoppen. Er zijn in Nederland geen speciale verkeersregels voor fietsen in groepsverband. Dit betekent dat fietsers in een groep zich aan dezelfde verkeersregels en –tekens moeten houden als de individuele fietser. Rood licht betekent dus stoppen, ook al is de halve groep wel overgestoken (die had nl. groen). Ook de begeleider heeft geen bijzondere wettelijke status en is dus niet bevoegd om bijv. het verkeer tegen te houden bij een overstekende groep fietsers.
- Zichtbaarheid. Alle begeleiders dragen een fluorescerend hesje (in het bezit van de school). De leerlingen dragen een rood hesje met logo van Hartenaas. De groep blijft in zijn totaliteit zo veel mogelijk bij elkaar (zie verder bij ‘oversteken’).
- Begeleiders: Er wordt gefietst in groepjes van 4 tot 6 personen onder leiding van een begeleider. Of: er zijn minimaal 3 begeleiders per groep van wie er 1 vooraan, 1 in het midden en 1 achteraan fietst. Het meest ideaal is een begeleider per 6 à 8 kinderen. Begin én eindig echter altijd met een begeleider. Als er in kleinere groepen gefietst wordt, wordt het aantal begeleiders natuurlijk aangepast.
- Algemene veiligheid: Kinderen gaan niet bij elkaar achterop. Bij het ontbreken van een fiets mag diegene achterop bij een begeleider indien dat mogelijk is.
- Er wordt een zo veilig mogelijke route gereden: fietspaden, verkeersregeling met behulp van verkeerslichten e.d. heeft daarbij de voorkeur.
- Eventuele bagage wordt veilig meegenomen: dus onder stevige snelbinders, in een fietstas of in een rugzak. Hang nooit een tas aan het stuur.
- Mobiele telefoons zijn niet toegestaan.

Oversteken

- Bij een verkeerslicht: Er wordt gestopt bij oranje en rood.
- Zonder verkeerslicht: Elk tweetal kinderen steekt over wanneer dit veilig is.
- Zorg ervoor dat de groep kruisingen en wegen niet blokkeert bij het wachten.
- De rest van de groep wacht op een daarvoor geschikte, veilige plaats (te bepalen door de begeleiding: aan de kant van de weg, fietspad of op de stoep als die er is) totdat de totale groep weer compleet is. Pas dan fietst de groep in zijn geheel weer verder.
- Nakomen instructies begeleider: de begeleider bepaalt – en geeft aan – wie er over mag steken, waar er moet worden gewacht, wanneer de groep verder mag fietsten enz.

Algemene gedragsregels (afkomstig van *Veilig Verkeer Nederland*)

- Fiets nooit met meer dan twee naast elkaar.
- Als iemand belt of toetert om in te halen, ga dan achter elkaar fietsen.
- Fiets ook achter elkaar op drukke en/of smalle wegen en fietspaden en als je zelf wilt inhalen.
- De laatste waarschuwt als er een auto achteropkomt die wil inhalen.
- Houd twee handen aan je stuur.
- Fiets niet te dicht naast of achter elkaar.
- Let goed op het stopteken van de voorste.
- Moet je remmen, waarschuw dan even door je hand op te steken/schuin in de lucht te steken.
- Let goed op elkaar en blijf altijd zelf goed uitkijken.
- Zorg ervoor dat je fiets in orde is: denk bijv. aan remmen, verlichting, bel, bandenspanning en ketting. Als de fiets vooraf niet in orde blijkt, blijft deze achter. De leerkracht/conciërge heeft hierbij de bevoegdheid de fiets af te keuren.
- Stoeien op de fiets is niet stoer, maar stom.

3.5 Te voet

- a. Leerlingenvervoer te voet vindt slechts plaats bij voldoende begeleiding door volwassenen.
- b. Er dient altijd minimaal één verantwoordelijke leerkracht mee te lopen per groep.
- c. In ieder geval loopt in elke loopgroep minimaal één begeleider achteraan de groep.
- d. Alle begeleiders dragen een reflecterend veiligheidsvest
- e. Kinderen lopen in tweetallen, eventueel handen vast.
- f. (Gym)tassen worden niet 'los' in de hand meegenomen maar omgehangen.
- g. Als er te weinig begeleiders aanwezig zijn vindt het lopen in de groep geen doorgang.
- h. Lopen in groepen geschiedt volgens de volgende normering:
  - (1) De kleuterklassen: minimaal één volwassene op 8 kinderen.
  - (2) Groep 3 tot en met groep 8: minimaal twee volwassenen per groep.Als er te weinig begeleiders aanwezig gaat de excursie te voet niet door.
- i. Er wordt een zo veilig mogelijke route gelopen: voetpaden, zebrapaden, verkeersregelingen met behulp van verkeerslichten e.d. hebben daarbij de voorkeur. Voetgangers gebruiken het fietspad als er geen trottoir of voetpad is. Is er geen

fietspad, dan moet voetgangers de wegberm gebruiken of de uiterste zijde van de rijbaan.

- j. Als leerlingen naar de gymzaal of een andere locatie lopen via een verplichte route, zijn geen extra begeleiders of veiligheidshesjes nodig.

Afspraken vooraf

- ✓ De leerkrachten dragen er zorg voor dat onderstaande afspraken en gedragsregels bekend zijn bij henzelf, de begeleiders en de leerlingen.
- ✓ Deze afspraken worden aan het begin van het schooljaar gedeeld via het ouderportaal, Parro.
- ✓ Voorafgaand aan elke wandeltocht worden kinderen in ieder geval herinnerd aan het stoppen bij iedere stoeprand.
- ✓ Iedere begeleider is in het bezit van of bekend met de te lopen route.
- ✓ Indien nodig heeft de leerkracht een fluitje zodat er tijdig gewaarschuwd kan worden als er gestopt moet worden.

Afspraken en gedragsregels lopen in groepen

- Er zijn in Nederland geen speciale verkeersregels die lopers in groepsverband betreffen. Dit betekent dat lopers in een groep zich aan dezelfde verkeersregels en -tekens moeten houden als de individuele wandelaar. Rood licht betekent dus stoppen, ook al is de halve groep wel overgestoken (die had nl. groen). Ook de begeleider heeft geen bijzondere wettelijke status en is dus niet bevoegd om bijv. het verkeer tegen te houden bij een overstekende groep lopers.
- Begeleiders dragen een reflecterend veiligheidsvest.
- De groep blijft in zijn totaliteit zo veel mogelijk bij elkaar.
- Bij een zebraad: er wordt gewacht met oversteken tot er geen verkeer aankomt of het verkeer is gestopt. De begeleider geeft een teken.
- Zorg ervoor dat je kruisingen en wegen niet blokkeert bij het wachten.

Afspraken lopen in groepen

- Loop nooit met meer dan twee naast elkaar.
- Loop achter elkaar op drukke en/of smalle voetpaden.
- Let goed op het stopteken van de voorste.
- Let goed op elkaar en blijf altijd zelf goed uitkijken.
- Stoeien onderweg is niet stoer, maar stom.

4 Verzekering

- a. De coördinator draagt zorg voor deugdelijke verzekering wanneer gebruik gemaakt wordt van vervoermiddelen die eigendom zijn van de school en die gebruikt worden voor het georganiseerd groepsvervoer van leerlingen.
- b. De coördinator vergewist zich van deugdelijke verzekering wanneer voor het georganiseerd groepsvervoer van leerlingen gebruik gemaakt wordt van voertuigen die eigendom zijn van ouders c.q. vrijwilligers. De coördinator kan dit delegeren naar de leerkrachten.

- c. Wanneer voor het leerlingenvervoer gebruik gemaakt wordt van de diensten van een vervoersmaatschappij, vergewist de coördinator, via de verantwoordelijke en organiserende leerkracht(en), zich van deugdelijke verzekering door deze maatschappij.
- d. Grote calamiteiten/ongevallen worden direct telefonisch gemeld aan de coördinator. Kleine calamiteiten worden na terugkomst gemeld bij de coördinator en geregistreerd in de map voor incidentenregistraties.

5 Naleving van dit protocol

De verantwoordelijke leerkracht informeert de betrokken ouders over naleving van de regels en afspraken die in dit protocol zijn opgenomen. We nemen aan dat iedere betrokkene het belang van naleving van dit protocol erkent en conform de gemaakte afspraken handelt. Indien dit niet mogelijk is zal per situatie bezien moeten worden hoe te handelen. De eindverantwoordelijkheid van de naleving van dit protocol ligt bij de coördinator van basisschool Hartenaas. Het personeel wordt – zoals eerder in artikel 2 genoemd – door hem/haar bekend gemaakt met de vastgelegde afspraken. Bij niet na kunnen leven van de vastgestelde afspraken zoekt de coördinator naar een oplossing. Bij niet naleving van de gemaakte afspraken zal de coördinator de leerkracht(en) aanspreken en om een verklaring vragen. Bij ernstige overtreding en/of niet na willen leven van dit protocol handelt het bestuur Invitare Openbaar Onderwijs volgens de vastgestelde sanctiemaatregelen in de cao voor het primair onderwijs (CAO PO).

Bijlage 1

Verzekeringen

Schoolverzekering

Invitare openbaar onderwijs heeft een verzekeringspakket afgesloten, bestaande uit een aansprakelijkheidsverzekering. Dit is een basispakket dat alle relevante schadeclaims dekt, mits deze in relatie staan met de school. Het betekent dat (meerdaagse) schoolreisjes en excursies in deze verzekering zijn meeverzekerd.

Het is verboden om schoolactiviteiten te organiseren die een verhoogd risico met zich meebrengen (bijvoorbeeld abseilen) en waar de school verzekeringstechnisch een extra verzekering voor zou moeten afsluiten. Of er moet een verzekering voor afgesloten worden.

Collectieve ongevallenverzekering

Op grond van de ongevallenverzekering zijn alle betrokkenen bij schoolactiviteiten (leerlingen, personeel en vrijwilligers) verzekerd. De verzekering geeft recht op een (beperkte) uitkering als een ongeval tot blijvende invaliditeit leidt. Ook zijn de geneeskundige en tandheelkundige kosten gedeeltelijk meeverzekerd, voor zover de eigen verzekering van betrokkene geen dekking biedt (bijvoorbeeld door eigen risico). Materiële schade (kapotte bril, fiets et cetera) valt niet onder de dekking.

Aansprakelijkheidsverzekering De aansprakelijkheidsverzekering biedt zowel de school zelf als diegenen die voor de school actief zijn (bestuursleden, personeel en vrijwilligers) dekking tegen schadeclaims als gevolg van onrechtmatig handelen. Er zijn twee aspecten, die vaak aanleiding zijn tot misverstanden:

- ✓ Ten eerste is de school of het schoolbestuur niet (zonder meer) aansprakelijk voor alles wat tijdens de schooluren en buitenschoolse activiteiten gebeurt. Wanneer dit wel het geval zou zijn, zou alle schade die in schoolverband ontstaat door de school moeten worden vergoed. Deze opvatting leeft wel bij veel mensen, maar berust op een misverstand. De school is alleen aansprakelijk en daarmee schadevergoedingsplichtig wanneer er sprake is van een verwijtbare fout. De school (of zij die voor de school optreden) moeten dus tekort zijn geschoten in hun rechtsplicht. Het is dus mogelijk dat er schade wordt geleden, zonder dat er sprake is van enige onrechtmatigheid van de kant van de school. Een voorbeeld daarvan is schade aan een bril tijdens de gymnastiekles; die schade valt niet onder de aansprakelijkheidsverzekering en wordt (dan ook) niet door de school vergoed.
- ✓ Ten tweede is de school niet aansprakelijk voor (schade door) onrechtmatig gedrag van leerlingen. Leerlingen (of, als zij jonger zijn dan veertien jaar, hun ouders) zijn primair zelf verantwoordelijk voor hun doen en laten. Een leerling die tijdens de schooluren of tijdens andere door de school georganiseerde activiteiten door onrechtmatig handelen schade veroorzaakt, is daar dus in de eerste plaats zelf (of de ouders) verantwoordelijk voor. Het is dus van belang dat ouders zelf een particuliere aansprakelijkheidsverzekering afsluiten.

